

Prestatieafspraken 2018-2021 Volkshuisvesting Heemstede

Gemeente Heemstede

Elan Wonen

Bewonersraad Elan Wonen

Pré Wonen

Bewonerskern Pré Zuid-Kennemerland

December 2019

Bewonersraad
elan wonen

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Kaderafspraken 2018 - 2021.....	4
1. Overlegstructuur en borging van de afspraken	5
2. Huisvesting lage en bescheiden inkomens.....	6
3. Huisvesting middeninkomens	8
4. Huisvesting bijzondere doelgroepen, inclusief wonen en zorg	9
5. Kwaliteit en Duurzaamheid.....	11
6. Leefbaarheid	14
Jaarafspraken 2020	16
Begrippenlijst 2019.....	20
Ondertekening	21

Inleiding

Doel

Gemeente, de Heemstedse woningcorporaties Elan Wonen en Pré Wonen en hun huurdersorganisaties Bewonersraad Elan Wonen en Bewonerskern Pré streven een gemeenschappelijk doel na: het zorg dragen voor voldoende en kwalitatief goede woningen in een prettige woon- en leefomgeving voor bewoners en woningzoekenden met een laag of bescheiden inkomen. Vanuit dit gemeenschappelijke doel hebben genoemde partijen constructief overleg gevoerd resulterend in de nu voorliggende prestatieafspraken. Het doel van de prestatieafspraken is om de activiteiten van partijen zodanig op elkaar af te stemmen dat deze optimaal bijdragen aan de realisatie van het volkshuisvestingsbeleid van de gemeente Heemstede. Partijen streven bij het formuleren van afspraken naar wederkerigheid en zoeken steeds naar toegevoegde waarde door samenwerking.

Regionale ambities en afspraken

Heemstede werkt op het gebied van wonen samen met andere gemeenten in Zuid-Kennemerland en IJmond. In het Regionaal Actie Programma Wonen (RAP) zijn voor de periode 2016 t/m 2020 afspraken en ambities vastgelegd. Voor het regionaal woningbouwprogramma en de uitbreiding van de sociale huurvoorraad zijn recent vervangende afspraken vastgelegd in de 'Regionale afspraken over een regionaal woningbouwprogramma 2019 t/m 2024 en groei van de sociale huurvoorraad'. De behoefte voor de gemeenten in Zuid-Kennemerland exclusief Haarlem bedraagt 1360 woningen. Daarbinnen is de kwantitatieve opgave voor Heemstede met 220 woningen relatief gering. Dat is voornamelijk het gevolg van de keuze van Heemstede om uitsluitend de harde plannen op te geven waar andere gemeenten zijn uitgegaan van de hele plancapaciteit. Om die reden is in de genoemde regionale afspraken opgenomen dat Heemstede een extra inspanning doet om een grotere woningbouwopgave op zich te nemen.

Kaderafspraken en jaarafspraken

Partijen hebben er in 2017 voor gekozen om te werken met kaderafspraken, geldend voor vier jaar (2018-2021) en jaarafspraken, geldend voor één jaar. Samen vormen zij het pakket prestatieafspraken.

De kaderafspraken worden jaarlijks opnieuw beoordeeld. Daar waar kaderafspraken hun relevantie hebben verloren, bijvoorbeeld door nieuwe wet- en regelgeving, kunnen partijen nieuwe kaderafspraken overeenkomen. In 2019 zijn de kaderafspraken voor 'leefbaarheid' opnieuw aangevuld met afspraken op het gebied van openbare orde en veiligheid. Dit vanwege het grote belang dat het huidige college hecht aan een veilige woonomgeving voor alle Heemstedenaars. Zo heeft het college recentelijk nieuw aangescherpt Damoclesbeleid vastgesteld en wordt gewerkt aan een meerjarige veiligheidsnota.

Waar nodig zijn bedragen aangepast aan het prijspeil 2019.

Achtergrond en proces

De gemeente Heemstede heeft medio 2016 het volkshuisvestingsbeleid vastgesteld. Hiermee is een stevige basis voor de prestatieafspraken gelegd. De woningcorporaties Elan Wonen en Pré Wonen verschaffen jaarlijks middels hun zogenaamde 'biedingen' inzicht in de voorgenomen activiteiten voor de komende jaren. Het volkshuisvestelijk beleid van de gemeente Heemstede vormde een belangrijk uitgangspunt bij deze biedingen waarin Elan Wonen en Pré Wonen hun eigen keuzes hebben toegelicht. De biedingen vormden het startpunt van het overleg met gemeente, huurdersorganisaties en corporaties.

Opgemerkt wordt dat in de afgelopen twee jaar de bijdrage van de gemeente aan het eigen volkshuisvestelijk beleid gering is geweest. Corporaties en huurdersorganisaties dringen er daarom bij de gemeente op aan om uitvoering te geven aan prestatieafspraken met betrekking tot nieuwbouw en transformatie die nu voor het derde opeenvolgende jaar zijn opgenomen in de jaarafspraken.

De overleggen hebben in een open sfeer plaatsgevonden waarin partijen een gelijkwaardige rol hadden. De partijen vertegenwoordigden verschillende belangen en hadden daar begrip voor. Per saldo zijn de belangen meegewogen van de inwoners van Heemstede, de huidige huurders van corporatiewoningen en de (toekomstige) woningzoekenden.

Algemene opmerkingen

Voortvloeiend uit de Woningwet 2015 scheidten de corporaties per 1 januari 2018 de vastgoedportefeuille binnen de toegelaten instelling in een Daeb-tak en een niet-Daeb-tak. De nu voorliggende prestatieafspraken kunnen door de corporaties naar eigen inzicht worden ingevuld vanuit de Daeb-tak én de niet-Daeb-tak.

De woningcorporaties zijn onderling overeengekomen dat de bezitsverhouding wordt aangehouden voor allocatie van prestatieafspraken naar de individuele corporaties (Elan Wonen 72%, Pré Wonen 28%). Deze verdeling is relevant voor prestatieafspraken waarmee aantallen of bedragen zijn gemoeid.

De publiekrechtelijke omgeving van deze overeenkomst leidt tot het voorbehoud dat als de Rijksoverheid of de provinciale overheid veranderingen aanbrengt in het gevoerde beleid, dit ook kan betekenen dat de afspraken uit deze overeenkomst kunnen worden bijgesteld. In het bijzonder wordt hierbij gewezen op het voornemen van de minister om de opgave van corporaties te verruimen ten aanzien van de huisvesting van huishoudens met een middeninkomen.

Kaderafspraken 2018 - 2021

---

1. Overlegstructuur en borging van de afspraken

Ambitie 2018-2021

Gemeente, woningcorporaties en huurdersorganisaties zijn voor huurders en woningzoekenden in de gemeente Heemstede belangrijk. Partijen erkennen dat goed afgestemde samenwerking essentieel is voor het succesvol nastreven van het gezamenlijke doel. Iedere partij geeft hier binnen de eigen verantwoordelijkheden en mogelijkheden richting aan.

De samenwerking in Heemstede wordt bevorderd door wederzijdse inspanning, vertrouwen en aanspreekbaarheid. Dat houdt ook in dat partijen zich kwetsbaar durven op te stellen en bepaalde marges van onzekerheid aanvaarden.

1.1 Afspraken

1.1.1 Gemeente en corporaties	Corporatiebestuurders en wethouder voeren minimaal tweemaal per jaar gestructureerd en formeel overleg over volkshuisvestelijke onderwerpen in Heemstede.
1.1.2 Gemeente, corporaties en huurdersorganisaties	Corporatiebestuurders, wethouder en huurders-vertegenwoordigers overleggen minimaal tweemaal per jaar over de voortgang van de lopende prestatieafspraken (juni) en over de prestatieafspraken voor het volgende jaar (oktober).
1.1.3 Gemeente en corporaties	Op ambtelijk niveau wordt meerdere malen per jaar overlegd over de prestatieafspraken. <ul style="list-style-type: none"> - In maart worden de resultaten over het vorige jaar gemonitord en acties uitgezet voor het lopende jaar. - In juni worden de resultaten over de eerste vier maanden gemonitord en tevens het bestuurlijk overleg met de huurdersorganisaties voorbereid. - In september worden de resultaten over de eerste acht maanden gemonitord en worden voorbereidingen getroffen voor de prestatieafspraken voor het komende jaar en het bestuurlijk overleg met de huurdersorganisaties. - In november worden de jaarafspraken voor het komende jaar geprioriteerd en uitgezet in de tijd.
1.1.4 Gemeente, corporaties en huurdersorganisaties	In de jaarafspraken worden voor het volgende jaar concrete activiteiten en werkzaamheden beschreven waar de partijen (gezamenlijk) aan zullen werken. Partijen houden vervolgens in de begroting voor het betreffende jaar qua budget en capaciteit rekening met de activiteiten genoemd in de jaarafspraken.

2. Huisvesting lage en bescheiden inkomens

Ambitie 2018-2021

De gemeente streeft een gedifferentieerde bevolkingsopbouw na waarbij mensen met verschillende leeftijden en inkomens een woning kunnen vinden in Heemstede. De corporaties en huurdersorganisaties kunnen zich hierin vinden. De corporaties richten zich daarbij op het voorzien in voldoende betaalbare huurwoningen voor mensen die vanwege een laag of bescheiden inkomen ondersteuning nodig hebben om een plek op de woningmarkt in Heemstede te kunnen vinden. Om vergrijzing tegen te gaan legt de gemeente nadruk op het vergroten van slaagkansen voor starters en jonge gezinnen rond 25 tot 40 jaar. Corporaties dragen hieraan bij door transformatie van de woningvoorraad en het verhogen van het aantal jaarlijkse verhuringen.

2.1 Sociale verhuringen en sociale woningvoorraad

In het Regionaal Actie Programma Zuid-Kennemerland / IJmond 2016-2020 is overeengekomen dat de sociale woningvoorraad in de regio niet krimpt ten opzichte van de voorraad begin 2015, met de wetenschap dat herstructurering en verkoop noodzakelijk kunnen zijn voor het creëren van sociale en vitale wijken en het kwalitatief op peil houden van de voorraad.

Voor Heemstede betekent dit een sociale woningvoorraad van minimaal 2.183 woningen. Eind 2016 bedraagt de sociale woningvoorraad in het bezit van de twee corporaties 2.260 woningen. Door nieuwbouw, liberalisatie en verkoop neemt deze voorraad naar verwachting af tot 2.190 woningen per eind 2021.

Woningzoekenden hebben vooral belang bij het aantal jaarlijkse sociale verhuringen van voor hen geschikte woningen binnen de sociale voorraad.

2.1.1 Gemeente en corporaties	De corporaties houden een sociale huurvoorraad aan die qua omvang en samenstelling leidt tot minstens 110 sociale verhuringen per jaar voor woningzoekenden binnen zowel de primaire als de secundaire doelgroep. Hierbij wordt uitgegaan van een mutatiegraad van ongeveer 5% per jaar.
2.1.2 Corporaties	De corporaties monitoren de slaagkansen van de verschillende categorieën woningzoekenden aan de hand van de monitor 'Passend toewijzen' van het woonruimteverdeelsysteem.
2.1.3 Pré Wonen	Via de Pré koopregeling biedt Pré Wonen een deel van de sociale woningen aan ter verkoop aan de sociale doelgroep. Aangezien Pré Wonen het terugkooprecht heeft, blijven deze woningen behouden voor de sociale huurwoningvoorraad.

2.2 Nieuwbouw en transformatie

De corporaties zoeken mogelijkheden om de sociale woningvoorraad te transformeren. Dit vanwege de kwalitatieve discrepantie tussen vraag en aanbod die de afgelopen jaren is ontstaan door huishoudverdunding, vergrijzing en het zogenoemde 'passend toewijzen'. De vraag naar sociale huurwoningen in Zuid-Kennemerland komt voor 82% vanuit kleine huishoudens. Deze huishoudens zijn door het lage inkomen aangewezen op woningen met een huurprijs onder de lage aftoppingsgrens. De sociale woningvoorraad bestaat echter voor het merendeel uit ruime eengezinswoningen met een hogere huurprijs. Deze woningen zijn juist uitermate geschikt voor gezinnen met middeninkomens die Heemstede probeert te behouden. Om deze woningen ook beschikbaar te krijgen voor deze gezinnen is het gewenst om aanvullende mogelijkheden te organiseren voor sociale nieuwbouw.

De beperkte nieuwbouwmogelijkheden in Heemstede zullen de corporaties zo veel mogelijk benutten ten bate van de doelgroep één- en tweepersoonshuishoudens. Het heeft daarbij – gezien de demografische ontwikkelingen en met het oog op de doorstroming - de voorkeur om toegankelijke woningen toe te voegen, die zowel geschikt zijn voor jongeren als senioren.

2.2.1 Gemeente en corporaties	Gezamenlijk wordt binnen de gemeentegrenzen gekeken naar locaties ten behoeve van ontwikkeling, transformatie en verdichting.
----------------------------------	---

2.2.2 Gemeente	De gemeente zet zich er actief voor in dat er bij de ontwikkeling op gronden in eigendom van derden ook sociale nieuwbouw wordt gerealiseerd.
2.2.3 Corporaties	De corporaties realiseren bij voorkeur toegankelijke woningen in de sociale huursector, die met name geschikt zijn voor één- en tweepersoonshuishoudens.
2.2.4 Gemeente	Inventariseren waar mogelijkheden zijn voor transformatie van bestaand (zorg)vastgoed.
2.2.5 Corporaties	Corporaties zijn terughoudend in het verkopen van sociale huurwoningen waar veel vraag naar is.

2.3 Doorstroming

Gezien de beperkte ruimte voor nieuwbouw in Heemstede wordt getracht de bestaande woningvoorraad beter te benutten. De Wet doorstroming huurmarkt biedt hiervoor verschillende mogelijkheden.

2.3.1 Gemeente en corporaties	Partijen staan positief tegenover het toepassen van alternatieve contractvormen met het doel de bestaande woningvoorraad beter te benutten, toekomstig scheefwonen te voorkomen en doorstroming te bevorderen.
2.3.2 Gemeente en corporaties	Partijen zetten zich in om woonfraude te voorkomen. Meldingen van vermoedens van woonfraude worden zorgvuldig onderzocht. Partijen zorgen ervoor dat er een convenant wordt opgesteld om, binnen de mogelijkheden van de wet, gegevens met elkaar uit te wisselen.

2.4 Betaalbaarheid

Door passend toewijzen, het aanpassen van het streefhuurprijsbeleid door corporaties, energetische maatregelen en gematigde huurverhogingen wordt geprobeerd de betaalbaarheid van huurwoningen te bevorderen en woonlasten niet te laten stijgen. Voor huurders die toch in de knel dreigen te komen willen partijen maatwerkondersteuning bieden. Het doel is om gezamenlijk en elk vanuit de eigen verantwoordelijkheid te werken aan vroegsignalering, zorgtoeleiding en aanpak van schuldenproblematiek om zo huisuitzettingen te voorkomen.

2.4.1 Gemeente en corporaties	Partijen zijn van mening dat woningzoekenden zich moeten kunnen informeren over de woonlasten van beschikbare woningen. De woonlastencalculator kan dit inzicht bieden.
2.4.2 Gemeente en corporaties	Partijen werken conform de gemaakte werkafspraken ten behoeve van het voorkomen van huurbetalingsproblemen als preventie tegen huisuitzettingen.

2.5 Inzet meeropbrengsten inkomensafhankelijke huurverhogingen

2.5.1 Corporaties	Corporaties kunnen - na overleg met hun huurdersorganisaties - besluiten om wettelijke mogelijkheden voor een inkomensafhankelijke huurverhoging te benutten en een hogere huurverhoging te vragen aan huishoudens met een hoger inkomen (2019: > € 42.436). De extra inkomsten die deze maatregel oplevert, wendt de betreffende corporatie aan voor extra investeringen in Heemstede in nieuwbouw en verduurzaming van de bestaande voorraad. Deze inkomensafhankelijke huurverhoging telt dan niet mee in de huursom (huursombenadering).
----------------------	--

3. Huisvesting middeninkomens

Ambitie 2018-2021

De gemeente wil middeninkomens een kans bieden op een woning in Heemstede. De kansen voor deze groep zouden vergroot moeten worden zonder dat dit ten koste gaat van de sociale woningvoorraad en met behoud van woningen voor de lage en bescheiden inkomens. Beide corporaties voeren ieder een verschillende strategie.

De strategie van Pré Wonen is gericht op behoud van de huidige sociale voorraad. Pré Wonen maakt gebruik van de tijdelijke regeling waarbij 10% van de sociale huurwoningen bij mutatie mogen worden toegewezen aan huishoudens met een middeninkomen tot € 42.436.

Elan Wonen zet actief in op transformatie van de huidige sociale voorraad. Duurdere woningen worden verkocht aan particulieren en een deel van de middeldure woningen wordt bij mutatie geliberaliseerd en verhuurd in de vrije sector. Een deel van deze woningen is bereikbaar voor middeninkomens. De opbrengsten uit verkoop en vrije sector huur worden ingezet voor nieuwbouw van geschikte woningen voor de primaire en secundaire doelgroep. De corporaties realiseren zelf geen nieuwbouw voor middeninkomens maar zoeken hiervoor de samenwerking met marktpartijen.

3.1 Verkoop en liberalisatie bestaande huurwoningen

De huidige sociale woningvoorraad bestaat voor een aanzienlijk deel uit woningen die uitermate geschikt zijn voor gezinnen met middeninkomens. Een groot deel van deze woningen wordt nu nog sociaal verhuurd.

Pré Wonen verhuurt een deel van deze woningen na mutatie in de vrije sector tegen markthuren.

De extra inkomsten worden ingezet voor investeringen in sociale huurwoningen.

Elan Wonen verhuurt een deel van deze woningen na mutatie in de vrije sector tegen markthuren en een deel voor lagere huurprijzen (€ 971) opdat ook huishoudens met een lager middeninkomen een passende woning kunnen huren in Heemstede.

Verkoop en liberalisatie van huurwoningen kan ingezet worden om:

- meer differentiatie in de buurt te realiseren;
- doorstroming vanuit sociale huurwoningen te bevorderen;
- inkomsten te verwerven die ingezet kunnen worden voor nieuwbouw van sociale woningen passend bij de vraag.

3.1.1 Gemeente	De gemeente blijft startersleningen beschikbaar stellen aan starters om voor hen het kopen van een woning beter bereikbaar te maken.
3.1.2 Corporaties	Maximaal 10% van de sociale huurwoningen wordt bij nieuwe verhuring toegewezen aan huishoudens met een middeninkomen tot € 42.436.
3.1.3 Elan Wonen	Een deel van de bestaande duurdere woningvoorraad wordt bij huurmutatie verkocht aan particulieren. Een deel van deze woningen is bereikbaar voor middeninkomens.
3.1.4 Corporaties	Een deel van de bestaande woningvoorraad wordt aangehouden voor verhuur in de vrije sector.

3.2 Nieuwbouw

Nieuwbouw van woningen voor middeninkomens behoort met de invoering van de Woningwet 2015 niet langer tot de opgave van corporaties. Door samenwerking met marktpartijen kan nieuwbouw voor middeninkomens gerealiseerd worden.

3.2.1 Gemeente en corporaties	Partijen werken samen met marktpartijen om nieuwbouw voor middeninkomens te realiseren.
----------------------------------	---

4. Huisvesting bijzondere doelgroepen, inclusief wonen en zorg

Ambitie 2018-2021

De gemeente, woningcorporaties en huurdersorganisaties zien een toename van het aantal kwetsbare huurders die zelfstandig wonen: senioren, doorstromers uit instellingen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang, statushouders, huurders met een zorgbehoefte et cetera. Partijen zetten zich in om deze bijzondere groepen - net als andere bewoners - fijn te laten wonen. Naast aandacht voor het vastgoed bestaat nadrukkelijk aandacht voor de zorg- en begeleidingskant. Samenwerking is nodig om de benodigde ondersteuning en begeleiding te kunnen bieden.

Bewoners worden gestimuleerd om tijdig te verhuizen naar een woning die passend is bij hun (toekomstige) mobiliteit en/of zorgbehoefte. Daarnaast wordt ingezet op voldoende toegankelijke woningen en woonvormen die aan de behoeften van bijzondere doelgroepen voldoen.

4.1 Samenwerking

Een goede samenwerking tussen zorgorganisaties, welzijnsorganisaties, mantelzorgers, corporaties en de gemeente is van groot belang voor de huisvesting van bijzondere doelgroepen. De gemeente heeft een regierol in de vraagstukken voor het huisvesten van bijzondere doelgroepen, maar is in de meeste gevallen niet de uitvoerende organisatie. De corporaties dragen bij aan het op een fijne manier zelfstandig wonen van kwetsbare groepen door middel van buurt- en wijkbeheer en door samenwerking met zorg- of welzijnsorganisaties.

4.1.1 Gemeente en corporaties	Voor de huisvesting van bijzondere doelgroepen is het belangrijk dat de domeinen wonen, zorg en welzijn goed samenwerken. De gemeente ondersteunt deze samenwerking waar mogelijk.
4.1.2 Gemeente en corporaties	Partijen werken samen met welzijn- en zorgorganisaties door o.a. kennisuitwisseling over langer en weer zelfstandig wonen.

4.2 Doorstromers uit instellingen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang

De vermaatschappelijking van de zorg zorgt voor een afname van het aantal intramurale plaatsen in instellingen. Dit zorgt voor een beperking van de toegang tot instellingen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang, maar ook voor een verhoging van de doorstroom uit instellingen terug naar de maatschappij. De bedoeling is dat de uitstromers zelfstandig gaan wonen – in de wijk – met ambulante begeleiding. Dit is in een aantal regiogemeenten duidelijk waarneembaar. Binnen de gemeente Heemstede is dit op dit moment minder het geval, hoewel er wel veel instellingen zijn waar met name mensen met een verstandelijke beperking wonen.

De prestatieafspraken richten zich op de huisvesting van genoemde groepen onder meer door uitvoering van de regionale samenwerkingsovereenkomst 'contingentenregeling Zuid-Kennemerland' en het beleidskader 'Opvang, Wonen & Herstel 2017-2020' voor de regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer.

4.2.1 Corporaties	Woningcorporaties in Zuid-Kennemerland stellen woningen ter beschikking voor de huisvesting van cliënten die uitstromen uit een intramurale-, beschermd wonen- of maatschappelijke opvangvoorziening. De afspraken zijn vastgelegd in de contingentregeling.
4.2.2 Gemeente	Gemeenten in de regio's Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer betrekken de corporaties bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma van het beleidskader 'Opvang, Wonen & Herstel'.

4.3 Statushouders

Een tweede belangrijke groep wordt gevormd door statushouders. Gemeenten krijgen een wettelijke taakstelling van het Rijk ten aanzien van de huisvesting van statushouders. Corporaties werken mee aan het realiseren van deze taakstelling omdat statushouders behoren tot hun doelgroep. De taakstelling is in de afgelopen periode gedaald, maar er zijn een aantal onzekere factoren.

4.3.1 Gemeente en corporaties	Gemeente en corporaties zoeken naar alternatieven voor de huisvesting van statushouders, bijvoorbeeld binnen leegstaand zorgvastgoed.
4.3.2 Gemeente	De gemeente faciliteert lokale initiatieven zoals Platform Vluchtelingen en betreft Vluchtelingenwerk Nederland bij de huisvesting en integratie van statushouders. Hiermee wordt de kennis van en energie bij vrijwilligers en welzijnsorganisaties optimaal benut.

4.4 Wonen en zorg

De zelfredzaamheid van inwoners is het uitgangspunt bij de huisvesting van senioren en andere zorgdoelgroepen. Alleen met een heel zware zorgvraag is wonen in een verpleging- of verzorgingshuis nog een optie. De noodzakelijke ondersteuning bij zelfstandig wonen vindt in eerste instantie plaats vanuit mantelzorg. Voor aanvullende ondersteuning is er een vangnet onder meer vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Gemeenten geven uitvoering aan de Wmo onder meer door maatwerkvoorzieningen in woningen mogelijk te maken. In het geval dat de huidige woning niet passend te maken is tegen acceptabele kosten wordt op grond van de Wmo een verhuisadvies gegeven. Hiervoor is een jaarafspraak gemaakt.

De toegankelijkheid van woningen is een belangrijk punt voor het realiseren van zelfstandig wonen van senioren en andere zorgdoelgroepen. Om gemeenten, woningzoekenden, woningcorporaties en zorgpartijen beter te informeren over de toegankelijkheid van woningen is in de regiogemeenten de toegankelijkheid van woningen geïnventariseerd.

Voor senioren is het van belang om tijdig de verhuisstap te maken naar een woning die traploos toegankelijk en doorgankelijk is. Woningcorporaties voeren verschillend beleid om de senioren hierin te faciliteren. Door het beleid met elkaar af te stemmen kan worden tegemoet gekomen aan de wensen van senioren. Hiervoor is een jaarafspraak gemaakt.

4.4.1 Gemeente en corporaties	Heemstede heeft de ambitie om een dementievriendelijke gemeente te worden. Corporaties en gemeenten werken samen om deze doelstelling te realiseren.
4.4.2 Gemeente en corporaties	Partijen maken gebruik van de regionale Woonzorgwelzijn-monitor (WZW-monitor) in Zuid-Kennemerland en IJmond. De verhouding tussen vraag en aanbod wordt gemonitord.
4.4.3 Corporaties	Woningcorporaties adverteren vanaf 2018 woningen in Woonservice uitsluitend inclusief informatie over de toegankelijkheid van woningen conform het woningclassificatiesysteem.

5. Kwaliteit en Duurzaamheid

Ambitie 2018-2021

De gemeente wil in 2050 klimaatneutraal zijn. De bestaande woningvoorraad dient daartoe energetisch fors verbeterd te worden. De gemeente wil dat er jaarlijks 1,5% energiebesparing wordt gerealiseerd in de bestaande woningvoorraad. Daarnaast bestaat 14% van het energieverbruik uit duurzame energie in 2020.

De corporaties onderschrijven de urgentie en ambitie op duurzaamheid voor wat betreft hun eigen voorraad. Partijen zoeken de samenwerking om verlaging van het energieverbruik en duurzame opwekking van energie te realiseren.

Deelname van huurders is cruciaal om de energiedoelstellingen te halen. De partijen trekken daarom gezamenlijk op in de communicatie. Waar energiebesparende maatregelen worden ingezet, streven partijen minimaal naar behoud van gelijke woonlasten voor de huurders.

Duurzaamheid is een relatief nieuw terrein en de (technische) ontwikkelingen op dit gebied gaan snel. Partijen bespreken daarom jaarlijks de in dit hoofdstuk opgenomen prestatieafspraken en scherpen deze waar nodig aan.

Ontwikkelingen wet- en regelgeving 2018

Er zijn in 2018 een aantal belangrijke stappen gezet in wet- en regelgeving op het gebied van duurzaamheid.

Wet Voortgang Energietransitie (VET)

Voor nieuwbouw woningen geldt per 1 juli 2018 geen aansluitplicht meer op het aardgasnet. Het college van B&W kan projecten aanwijzen waarvoor aansluiting op het aardgasnet strikt noodzakelijk is vanwege zwaarwegende redenen van algemeen belang.

Klimaatwet

Medio juni is de Klimaatwet gepresenteerd aan de Tweede Kamer. Hierin zijn de volgende doelen opgenomen:

- Het onomkeerbaar en stapsgewijs terugdringen van emissies van broeikasgassen in Nederland tot een niveau dat in 2050 95% lager ligt dan in 1990 (het hoofddoel);
- een reductie van de emissies van broeikasgassen van 49% in 2030 ten opzichte van 1990 (het tussendoel);
- een volledige CO₂-neutrale elektriciteitsproductie in 2050 (het nevensdoel).

Concept klimaatakkoord Sectortafel gebouwde omgeving

Medio juli is het concept klimaatakkoord aan de Tweede Kamer gestuurd. Het klimaatakkoord is een breed gedragen antwoord op de vraag hoe we als Nederland de doelen halen die in het Klimaatakkoord van Parijs zijn afgesproken.

In het kort is voor de warmtetransitie het volgende opgenomen:

- Gemeenten stellen in samenspraak met alle belanghebbende partners een transitievisie warmte op. Deze transitievisie bevat een tijdspad voor verduurzaming van wijken en wordt uiterlijk in 2021 vastgesteld.
- Gemeenten stellen in nauwe samenwerking met corporaties en andere relevante partners een uitvoeringsplan op wijkniveau op over de alternatieve energie infrastructuur.
- Gemeenten stellen in regioverband gezamenlijk een Regionale Energie Strategie (RES) op. Deze RES gaat over de gebouwde omgeving en hoe deze verduurzaamd kan worden. De corporaties zijn hierin een partij.

Daarnaast heeft de corporatiesector de volgende beloften gedaan onder de onlosmakelijke voorwaarde dat voor de langere termijn de investeringsruimte van corporaties in overeenstemming wordt gebracht met de betaalbaarheidsopgave, de bouwopgave en de verduurzamingsopgave richting energieneutraal in 2050. Met andere woorden: een significantie verlaging van de belastingdruk is nodig om deze beloften te kunnen nakomen.

- Corporaties worden de startmotor bij de warmtetransitie van bestaande gebouwen. In de periode 2019-2021 worden 102.500 bestaande woningen van het gas afgehaald (± 5% van totaal aantal corporatiewoningen).
- Corporaties realiseren in 2030 de helft van de CO₂-reductie bij bestaande woningbouw in de bebouwde omgeving van de kabinetsdoelstellingen.

5.1 Verbetering energetische kwaliteit bestaande voorraad

De bestaande woningvoorraad zal energetisch fors verbeterd moeten worden om naar een klimaatneutrale woningvoorraad te komen in 2050. Dit kan alleen door een stevige samenwerking tussen partijen, het vaststellen van de knelpunten en deze waar mogelijk wegnemen. Het delen van kennis over groot onderhoud van netwerkbeheerders is essentieel zodat hier eventueel aangesloten kan worden bij renovatie van de woningen.

Gemeente en corporaties werken samen met andere relevante partners en stellen een routekaart op. Hierin zijn technische objectieve data over de gebouwde omgeving verzameld.

5.1.1 Gemeente en corporaties	Gemeente en corporaties informeren elkaar tijdig over grootonderhoud aan woningen en fysieke infrastructuur. Dit om waar mogelijk synergie en versnelling van de energetische kwaliteitsverbetering van de woningvoorraad te realiseren.
5.1.2 Corporaties	De corporaties stellen een meerjarenonderhoudsplan op waarin de energetische kwaliteitsverbeteringen separaat inzichtelijk zijn. Corporaties nemen energiebesparende maatregelen in samenhang met gepland onderhoud en mutatieonderhoud. De keuze van de maatregelen verschilt per complex. Corporaties kiezen voor bewezen technieken en zogenoemde 'no-regret'-maatregelen.

5.2 Bewustwording bij huurders

Corporaties, gemeente én huurders spannen zich in om het belang en de voordelen van energiebesparing en duurzame energieopwekking onder de aandacht van huurders te brengen. De eerste stappen zijn in 2017 gezet door het organiseren van de energie avond en dit zal worden voortgezet. Door nauwe samenwerking tussen gemeente, huurdersvertegenwoordigers en corporaties kunnen de huurders volledig geïnformeerd worden. Van belang is dat corporaties daadwerkelijk stappen nemen en kunnen nemen om de huidige woningen energetisch fors te verbeteren.

5.2.1 Gemeente, corporaties en huurdersorganisaties	Partijen werken samen om huurders mee te krijgen in verduurzaming van complexen, ook als daar een huurverhoging tegen overstaat. Uitgangspunt daarbij is dat de totale woonlasten niet stijgen.
--	---

5.3 Duurzame opwekking van energie

Na het energetisch verbeteren van de woningen is volgens de trias energetica de volgende stap de opwekking en het gebruik van hernieuwbare energie. De corporaties zien kansen voor de opwekking van zonne-energie aan hun woningen. Hiervoor is een jaarafpraak opgenomen.

5.3.1 Corporaties	Corporaties hebben de ambitie om algemene ruimtes en collectieve installaties van appartementencomplexen te voorzien van duurzame energie. Hierbij wordt rekening gehouden met de betaalbaarheid voor de betreffende huurders.
----------------------	--

5.4 Duurzame woningvoorraad

Door het besluit van de regering om vanaf 2030 geen gas meer te winnen uit het aardgasveld in Groningen is urgentie ontstaan om versneld het gebruik van aardgas als directe energiebron voor de warmtevraag af te bouwen.

Naast energiebesparing en warmtetransitie is er de opgave om circulair te bouwen. Dat betekent dat rekening wordt gehouden met recycleerbaarheid bij sloop en met de herkomst en samenstelling van de bouwmaterialen.

Ook is het door de klimaatveranderingen van belang om in de bebouwde omgeving aandacht te hebben voor klimaatadaptatie. Dat betekent dat bij nieuwbouw en inrichting van de openbare ruimte wordt bijgedragen aan opvang van hemelwater en opname van CO₂ uitstoot.

<p>5.4.1 Gemeente en corporaties</p>	<p>De gemeente neemt de regierol ten aanzien van de energietransitie in de gemeente. Corporaties worden betrokken en werken mee aan routekaarten naar aardgasvrije bestaande bouw, de regionale energiestrategie en de gemeentelijke warmtevisie.</p>
<p>5.4.2 Gemeente en corporaties</p>	<p>Partijen delen kennis op het gebied van kansen voor riothermie, geothermie, WKO et cetera om de overstap naar gasloos bij bestaande bouw te versnellen.</p>
<p>5.4.3 Gemeente en corporaties</p>	<p>Gemeente en corporaties maken ambitieuze afspraken over circulair bouwen en klimaatadaptatie waarbij ook de inrichting van de openbare ruimte wordt betrokken.</p>

6. Leefbaarheid

Ambitie 2018-2021

Zowel de fysieke als sociale leefbaarheid van Heemstede is goed. Hoewel de inzet voor leefbaarheid in de nieuwe Woningwet meer gereguleerd is, vinden de corporaties het nog steeds een belangrijk onderdeel voor het verkrijgen van een fijn thuis in een prettige woonomgeving. De gemeente Heemstede en de corporaties zetten zich, binnen hun mogelijkheden, in om de leefbaarheid op het zelfde niveau te houden.

Voor de groeiende groep kwetsbare huurders, die langer zelfstandig willen wonen is ontmoeten van belang om eenzaamheid te voorkomen. Ontmoetingsmogelijkheden in de eigen buurt hebben daarbij de voorkeur.

In de gemeente is het Loket Heemstede actief om kwetsbare bewoners te ondersteunen. Het Loket Heemstede reageert op meldingen en werkt samen met organisaties in de regio aan passende oplossingen.

6.1 Leefbaarheid en sociale cohesie

Gemeente en corporaties hebben een gezamenlijke taak ten aanzien van de leefbaarheid van de openbare ruimte in wijken en buurten. Ook voor bewoners is hier een belangrijke taak weggelegd.

6.1.1 Gemeente en corporaties	Gemeente en corporaties stemmen hun inzet in het kader van schoon, heel en veilig op elkaar af om zo een optimaal effect te bereiken voor de leefbaarheid. De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en corporaties investeren in een schoon, heel en veilige woonomgeving in de nabijheid van de woningen die ze bezitten.
6.1.2 Gemeente, corporaties en huurders	Gemeente organiseert periodieke wijkshouwen/-wandelingen. Corporaties en huurders(organisaties) nemen hieraan deel. De observaties resulteren in zo specifiek mogelijke vervolgafspraken die door partijen worden opgepakt.
6.1.3 Gemeente en corporaties	Partijen stimuleren bewonersinitiatieven op het gebied van leefbaarheid en sociale cohesie.
6.1.4 Gemeente en corporaties	Partijen dragen (financieel) bij aan Buurtbemiddeling in de gemeente Heemstede. Buurtbemiddeling is aanwezig bij het maandelijkse overlaspreekuur.

6.2 Openbare orde en veiligheid

Gemeente en corporaties ervaren een gezamenlijke verantwoordelijkheid in de zorg voor een veilige woonomgeving voor bewoners en hun burens. Ook bewoners worden gefaciliteerd om hierin een actieve rol te kunnen nemen.

6.2.1 Gemeente en corporaties	Gemeente en corporaties verstevigen de samenwerking om te zorgen voor een veilige woonomgeving. Dat gebeurt op het gebied van brandveiligheid, inbraakpreventie, overlast, ondermijning en bij verdenking van criminele activiteiten in corporatiewoningen.
6.2.2 Corporaties	Corporaties zetten zich ervoor in om relevante medewerkers (eigen en van aannemers) te scholen in het herkennen van signalen die kunnen wijzen op (brand)gevaar, kwetsbaarheid, dementie, misbruik, radicalisering en/of criminele activiteiten. En dat deze medewerkers weten waar zij melding kunnen doen van deze signalen.
6.2.3 Gemeente	Ter voorkoming van woon- en adresfraude hebben corporaties inzicht in de Basisregistratie Personen voor zover het hun eigen woningbezit betreft.

6.2.4
Gemeente en
corporaties

De corporaties hebben oog voor de veiligheid voor de woningen die ze bezitten. Bij nieuwbouw, renovatie en herstellingen na een inbraak hanteren zij de laatste normen van het Politiekeurmerk Veilig Wonen voor het hang- en sluitwerk.
Daarnaast trekken partijen samen op om huurders bewust te maken van logistiek gedrag ter voorkoming van inbraak.

Jaarafspraken 2020

Werkzaamheden en activiteiten 2020	Partijen	Trekker	Prioriteit *
1 Overlegstructuur en borging van de afspraken			
1.1 Plannen bestuurlijke en ambtelijke overleggen	Alle partijen	Gemeente	1
1-A Organiseren van een brede huurdersbijeenkomst in Heemstede over zelfstandig wonen voor senioren en dit koppelen aan kick-off OW&PW.	Alle partijen	Corporaties	1
1-B Organiseren van een technische sessie met de commissie ruimte waarin corporaties kennis delen en in gesprek gaan met raadsleden.	Gemeente, corporaties	Gemeente	2
1-C De afdelingen Financieel Beleid en Ruimtelijk Beleid van de gemeente Heemstede brengen samen een voorstel naar de gemeenteraad om (generieke) achtervang toe te staan voor Elan Wonen en Pré Wonen.	Gemeente, corporaties	Gemeente	1
2 Huisvesting lage- en bescheiden inkomens			
2.2.1 Partijen spannen zich in om iedere potentiële kans voor de realisatie van sociale woningen in Heemstede te signaleren en elkaar hierover te informeren. Daarbij wordt tevens gekeken naar de mogelijkheid voor het realiseren van woonvormen voor een of meer bijzondere doelgroepen.	Gemeente, corporaties	Gemeente	Continue
2.2.2-A Instrumenten om sociale nieuwbouw op gronden in eigendom van derden te stimuleren: – Mogelijkheden verkennen en daarbij gebruik maken van opgedane kennis in gemeente Haarlem – Keuze binnen instrumentarium voor besluitvorming voorleggen aan gemeenteraad.	Gemeente	Gemeente	2
2.2.2-B De gemeente geeft uitvoering aan de Regionale afspraken over een regionaal woningbouwprogramma 2019 t/m 2024 en groei van de sociale huurvoorraad. Dit betekent onder meer dat de gemeente zich extra inspant om een grotere woningbouwopgave op zich te nemen dan de berekende 220 woningen én dat de gemeente zich inzet om in de nieuwbouwproductie 30% sociale huur te realiseren.	Gemeente	Gemeente	Continue
2.3.1 Uitvoering geven aan het beleid Woningdelen waarbij duurdere vrije sector woningen via directe bemiddeling met een sociaal contract worden verhuurd aan meerdere huurders.	Corporaties, huurders	Corporaties	Continue
2.4.1 Opstarten van het proces om woningzoekenden via het woonruimteverdeelsysteem te informeren over de energielasten van geadverteerde woningen.	Gemeente, corporaties	Elan Wonen	3
2.4.2 Organiseren van een overleg tussen medewerkers corporaties en ambtenaren Domein Samenleving over samenwerking ten behoeve van het tijdig signaleren van schuldenproblematiek en het voorkomen van huisuitzetting.	Gemeente, corporaties	Elan Wonen	2

<p>2.5.1 Corporaties krijgen de gelegenheid om gebruik te maken van de wettelijke ruimte om een huursomstijging van maximaal 1% boven de inflatie te realiseren.</p> <p>Hoe de jaarlijkse huurverhoging wordt vormgegeven is onderwerp van gesprek tussen corporatie en eigen huurdersvertegenwoordiging. Hierbij wordt het in de Wet Overleg Huurders Verhuurders (WOHV) vastgelegde adviestraject zorgvuldig doorlopen.</p> <p>De extra investeringsruimte die door de maximaal 1% huursomstijging ontstaat, wordt door de corporatie geïnvesteerd in Heemstede, in:</p> <p>a) duurzaamheid, waarbij de extra inzet in duurzaamheid ook betaalbaarheid ten goede komt omdat wordt gestuurd op het verlagen van netto woonlasten (huur + energie) van huurders. De 'vergoedingentabel voor duurzaamheidsinvesteringen' van Aedes en de Woonbond (opgenomen in het Sociaal Huurakkoord) geldt hiervoor als basis. Deze tabel laat zien hoeveel geld huurders gemiddeld besparen op hun energierekening bij een bepaalde labelstap.</p> <p>b) nieuwbouw van sociale huurwoningen in Heemstede.</p>	Corporaties, huurders	Corporaties	Continue
3 Huisvesting middeninkomens			
<p>3.1.2 Verstrekken van informatie in de jaarlijkse bieding over het geprognostiseerde aantal woningen dat na mutatie wordt verkocht of geliberaliseerd. Conform de Woningwet wordt deze informatie verstrekt op postcodecijferniveau.</p>	Corporaties	Corporaties	2
<p>3.1.3 Opnemen van kwantitatieve informatie over de geprognostiseerde ontwikkeling van het aantal vrije sector woningen voor middeninkomens (max. huurprijs € 971) in de jaarlijkse bieding.</p>	Corporaties	Corporaties	2
4 Huisvesting bijzondere doelgroepen, inclusief wonen en zorg			
<p>4.1-B Onderzoeken of bestaand zorgvastgoed getransformeerd kan worden voor de huisvesting van bijzondere doelgroepen. Zie ook kaderafspraken 2.2.4 en 4.3.1.</p>	Gemeente, corporaties	Gemeente	1
<p>4.2 Corporaties wijzen woningen toe aan cliënten die uitstromen uit beschermd wonen of maatschappelijke opvang en streven daarbij naar een eerlijke verdeling in de regio.</p>	Gemeente, corporaties	Corporaties	Continue
<p>4.3.1 Maximeren van het aantal toewijzingen aan statushouders door corporaties op 15% van het totaal aantal sociale verhuringen in Heemstede.</p>	Gemeente, corporaties	Corporaties	Continue
<p>4.4-A Bijdragen aan regionale werkafspraken voor woningaanpassingen tussen gemeenten en corporaties. Heemstede past haar werkwijze aan op regionale afspraken.</p>	Gemeente, corporaties	Elan Wonen	1
<p>4.4-B Aansluiten op de doorstroomregeling 'Ouder worden en prettig wonen'.</p>	Gemeente, corporaties	Elan Wonen	1

4.4-C Meewerken aan het realiseren van een netwerk van regionale verhuiscoaches die in dienst van corporaties senioren begeleiden bij het vinden van een geschikte woning.	Gemeente, corporaties	Elan Wonen	1
4.4.1 Delen van kennis en informatie over dementie (en ouderen) en onderzoeken hoe we samen kunnen werken aan het dementievriendelijk maken van de gemeente. Zie ook kaderafspraken 6.2.2.	Gemeente, corporaties	Gemeente	Continue
5 Kwaliteit en duurzaamheid			
5.1.2 Vervolgen van het proces om duurzaamheidsmaatregelen bij planmatig onderhoud inzichtelijk te maken.	Corporaties	Corporaties	3
5.2 De inzet van energiecoaches wordt in 2020 regionaal voortgezet (Kennemerland/IJmond). De gemeenten werken hierbij samen met de corporaties.	Gemeente, Corporaties, huurders	Gemeente	Continue
5.3 Uitvoering geven aan het beleid zonnepanelen en het resultaat daarvan monitoren.	Corporaties	Corporaties	Continue
5.4 -A Gemeente en corporaties werken in 2020 samen verder om te komen tot de Transitie Visie Warmte en wijkuitvoeringsplannen.	Gemeente, corporaties	Gemeente	3
6 Leefbaarheid			
6.2.1-A Gemeente continueert de maandelijkse organisatie van een 'overlastspreekuur' voor inwoners. De corporaties dragen hier actief aan bij.	Gemeente, corporaties	Gemeente	Continue
6.2.1-B Corporaties monitoren de overlastmeldingen op complexniveau en delen de resultaten indien nodig met de gemeente.	Gemeente, corporaties	Corporaties	Continue
6.2.2-A Aanpak woonfraude: opstellen van een verwerkingsovereenkomst corporaties en gemeente om bestanden te vergelijken.	Gemeente, corporaties	Gemeente	1
6.2.2-B Aanpak woonfraude: corporaties nemen deel aan gemeentelijke werkgroep Woon- & adresfraude.	Gemeente, corporaties	Gemeente	Continue

* Met 1, 2 of 3 wordt aangegeven in welke viermaandsperiode van 2020 de afspraak gestart dient te zijn. 'Continue' betekent dat de afspraak uitvoering van bestaand beleid betreft waarop iedere viermaandsperiode monitoring plaatsvindt.

Begrippenlijst 2019

Begrip / definitie*										
Daeb	Diensten van Algemeen Economisch Belang Voor corporaties is dit het geheel aan (kern)taken binnen het afgebakende gebied van de volkshuisvesting zoals vastgelegd in de Woningwet 2015. De belangrijkste Daeb activiteiten voor corporaties zijn: <ul style="list-style-type: none"> - Bouw en exploitatie van sociale huurwoningen en maatschappelijk vastgoed. - Activiteiten op het gebied van leefbaarheid die direct gericht zijn op de bewoners van de sociale huurwoningen in eigen portefeuille. 									
Niet-Daeb	Diensten die niet vallen onder de definitie van Daeb.									
Prijsgrens huurwoning in de sociale sector / liberalisatiegrens	€ 720,42									
Kwaliteitskortingsgrens	€ 424,44									
Aftoppingsgrens laag	€ 607,46									
Aftoppingsgrens hoog	€ 651,03									
Goedkope huur	Woningen met een huurprijs tot aan de kwaliteitskortingsgrens									
Betaalbare huur	Woningen met een huurprijs tussen de kwaliteitskortingsgrens en de aftoppingsgrens hoog									
Bereikbare huur	Woningen met een huurprijs tussen de aftoppingsgrens hoog en de liberalisatiegrens									
Sociale huur	Woningen met een huurprijs onder de liberalisatiegrens									
Middeldure huur	Woningen met een huurprijs tussen de liberalisatiegrens en € 971									
Dure huur	Woningen met een huurprijs boven € 971									
Primaire doelgroep of lage inkomens	Huishoudens met een belastbaar jaarinkomen onder de grens waarop men in aanmerking komt voor huurtoeslag. De inkomensgrenzen zijn als volgt: <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-top: 5px;"> <thead> <tr> <th></th> <th>< 65 jaar</th> <th>≥ 65 jaar</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eenpersoonshuishouden</td> <td>€ 22.700</td> <td>€ 22.675</td> </tr> <tr> <td>Meerpersoonshuishouden</td> <td>€ 30.825</td> <td>€ 30.800</td> </tr> </tbody> </table>		< 65 jaar	≥ 65 jaar	Eenpersoonshuishouden	€ 22.700	€ 22.675	Meerpersoonshuishouden	€ 30.825	€ 30.800
	< 65 jaar	≥ 65 jaar								
Eenpersoonshuishouden	€ 22.700	€ 22.675								
Meerpersoonshuishouden	€ 30.825	€ 30.800								
Secundaire doelgroep of bescheiden inkomens	Huishoudens die niet tot de primaire doelgroep behoren en een belastbaar jaarinkomen hebben tot € 38.035									
Doelgroep van beleid	De primaire doelgroep plus de secundaire doelgroep.									
Middeninkomens	Huishoudens met een belastbaar jaarinkomen tussen € 38.035 en € 46.700									
Hogere inkomens	Huishoudens met een belastbaar jaarinkomen boven € 46.700									

* BRON / ontleend aan: Ministerie van BZK. Prijsgrenzen geldend van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019.

Ondertekening

Aldus overeengekomen:

Pré Wonen
vertegenwoordigd door
mevr. A.L.J. Huntjens, bestuurder
dd.

Elan Wonen
vertegenwoordigd door
dhr. B.J. Pluijmers, directeur-bestuurder a.i.
dd.

Gemeente Heemstede
vertegenwoordigd door
mevr. A. van der Have, wethouder
dd.

Bewonerskern Pré
Zuid-Kennemerland
vertegenwoordigd door
dhr. A.C.J. van der Voort, voorzitter
dd.

Bewonersraad Elan Wonen
vertegenwoordigd door
dhr. C.J. Beerthuizen, voorzitter
dd.